

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAZETIN

12. stranica

Obnovljenu kapelicu u Starinu blagoslovio požeški biskup Antun Škvorčević

Markovo na Fancagi

6. stranica

Kašadski svatovac

7. stranica

Golubice i šibenska Rečina

11. stranica

Komentar

Vjera se mora živjeti

Danas se često poziva na to, dapače sugerira nam se, da smo mi kršćanska, katolička zajednica, da nam se prošlost temelji na tradiciji kršćanstva. Tako naglašavamo svoju pripadnost ne samo vjeri nego i kulturi, pa i šire jednom civilizacijskom krugu. Izgubimo li svoje kršćanske korijene, izgubit ćemo ne samo vjeru nego i svoju samobitnost, čuje se gotovo svakodnevno.

Može li nas tako deklarirana vjera i vjerska pripadnost vratiti korijenima i očuvati u budućnosti? Uvjeren sam da ne može jer vjera u Boga mora se živjeti, ona mora biti put, mora biti način života, življenja u svakodnevici. Njome se moramo voditi u svagdanjem životu, u osobnom, obiteljskom i društvenom.

Čuje se i to kako smo ugroženi, pitanje je samo od koga jer za naš način života, za put kojim idemo najmanje mogu biti krivi drugi. Na nama samima stoji kako i što ćemo živjeti, hoćemo li redovito odlaziti na nedjeljne mise, hoćemo li se moliti, hoćemo li živjeti kršćanstvo u svoj punini. Tko li može dakle biti krivac za naše propuste, za našu nebrigu, za našu nevjeru?

Unatoč progonu prvih kršćana, kršćanstvo se održalo više od dvije tisuće godina. Ni ateizam poslijeratnih desetljeća nije uspio uzdrmati kršćanstvo i kršćane, njihovu vjeru u Boga Svemogućega i u njegova sina Isusa Krista. I u tome teškoj razdoblju naše su crkve bile pune vjernika, kako nedjeljom tako i o svim crkvenim blagdanima. Ljudi su svetkovali uvijek na dan blagdana, bila to nedjelja ili poslendana. Postojani temelj vjere bila je obitelj, ona je bila ta koja je usadila i njegovala vjeru koja je bila životni putokaz ne samo za obitelj nego i za širu društvenu zajednicu.

Premda se danas sve više pozivamo na pripadnost kršćanstvu i katoličkoj vjeri nego proteklih nekoliko desetljeća, svjedoci smo da je u crkvama sve manje vjernika, a još manje onih koji svoju vjeru žive, kojima je vjera u Boga vodilja u životu, način života, odnos prema svojim bližnjima, prema drugima.

S. B.

Glasnikov tjedan

ju o svojim korisnicima i na osnovi njih im nude svoje proizvode i usluge.

GDPR je donesen u travnju 2016. i stupio na snagu nakon dvogodišnjega prijelaznog razdoblja. Sigurno ste 25. svibnja i danima potom dobili više mejlova koje ste trebali potvrditi dajući suglasnost njihova daljnjeg korištenja te podataka koje ste nekada dali njihovim pošiljateljima.

Riječ je o najvećoj promjeni zakonodavstva u području zaštite osobnih podataka od postanka weba. Webi tog čarobnog izuma koji je doslovno promijenio svijet, ulazeći u naš dom, u naš stan, a znanstvenici kažu da nismo daleko od vremena kada ćemo obilježeni čipovima hodati svijetom. Orwelovu 1984. godinu kao da već živimo u virtualnom zagrljaju u koji sami hrlimo bez toga da nas itko zove u njega. Zakonodavci su zaključili da je nakon 25 godina došlo vrijeme za regulaciju nepreglednog područja zvanog internet. Tako ni vašu obiteljsku fotografiju ne smiju kopirati bez vaše privole, a vi djetetu starijem od 16 godina nemate pravo gledati dnevnik ocjena. Naime, Fejsbuk je zlorabio osobne podatke, a Zuceberger se opravdavao, naime osobni podatci preko 87 milijuna korisnika Fejsbuka završili su u rukama Cambridge Analytica, konzultantske tvrtke koja je bila angažirana u predsjedničkoj kampanji Donalda Trumpa.

Kako donosi Hina, Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR), koja je 25. svibnja stupila na snagu, novi je europski zakon koji bi trebao bitno otežati zlorabu osobnih podataka koje tvrtke prikuplja-

Osobnim podatkom smatra se svaka informacija koja se odnosi na fizičku osobu čija je samosvojnost utvrđena ili se može utvrditi. Fizička osoba čija se samosvojnost može utvrditi jest osoba koja se može poistovjetiti izravno ili neizravno pomoću identifikatora kao što su ime, slike, mejl-adrese, bankovni podatci, objava na društvenim mrežama, zdravstveni podatci, računalne IP adrese, zvučni zapis, broj socijalnog osiguranja, kućna adresa itd.

Neki se podatci poput političkog uvjerenja, vjerske pripadnosti, seksualne orijentacije, zdravstvenog stanja... smatraju osjetljivima. Zabranjeno je prikupljati takve podatke bez protumačenoga pisanog, jasnog i izričitog pristanka korisnika i bez jasno navedene svrhe.

Provedbu nove uredbe neće nadgledati jedno sveeuropsko tijelo, nego mreža nacionalnih i regionalnih tijela u zemljama članicama, a kazne su drastične.

Mnogima se još samo prije nekoliko mjeseci kratica GDPR (General data protection regulation) činila još jednom nerazumljivom kraticom koja ih se ni na koji način neće ticati, ali

posljednjih tjedana ne mogu od toga pobjeći jer su im pretinci elektronske pošte zatrpani zahtjevima da daju izričiti pristanak na daljnje korištenje svojih podataka.

Društvene mreže poput Fejsbuka, Twittera, zatim AirBnba, internetske trgovine, razne ustanove koje svoje publikacije šalju elektronskom poštom traže ovih dana od svojih korisnika pristanak za korištenje podataka kako bi ispoštovali novi europski zakon.

Mnoge odredbe koje sadrži GDPR i prije su postojale na nacionalnoj razini, ali su sada ujedinjene i pojačane i predstavljaju jedinstven okvir koji se primjenjuje u svim zemljama članicama.

Branka Pavić Blažetin

Mnogima se još samo prije nekoliko mjeseci kratica GDPR (General data protection regulation) činila još jednom nerazumljivom kraticom koja ih se ni na koji način neće ticati, ali posljednjih tjedana ne mogu od toga pobjeći jer su im pretinci elektronske pošte zatrpani zahtjevima da daju izričiti pristanak na daljnje korištenje svojih podataka.

Prva sjednica novog saziva Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta

Prva sjednica novog saziva Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta održana je 15. svibnja s dvije točke dnevnoga reda. U prvoj točki članovi Odbora saslušali su (prije imenovanja) dr. Zsolt Semjéna, ministra bez lisnice, dopredsjednika vlade, koji je zadužen za nacionalnu politiku, pitanja Crkve i narodnosti. (U skladu sa Zakonom o Parlamentu, Zakon XXXVI. godina 2012, paragraf 44. § 2). Druga je točka bilo „razno“.

Zsolt Semjén, ministar bez lisnice, dopredsjednik vlade zadužen za nacionalnu politiku, pitanja Crkve i narodnosti

U odnosu na dosadašnje, radi se o novini jer su poslovi narodnosti u prošleme parlamentarnom ciklusu bili pod Ministarstvom ljudskih resursa. Na poticaj svih dvanaest narodnosnih glasnogovornika, a prijedlogom predsjednika Mađarskog parlamenta Lászlóa Kövéra, predsjednikom Narodnosnog odbora Mađarski je parlament 8. svibnja glasovima podržao zastupnika Nijemaca u Mađarskoj Imrea Rittera. On je temeljem njemačke narodnosne liste, koju je postavila Njemačka državna samouprava, osvojio na parlamentarnim izborima 8. travnja, zastupnički mandat na osnovi izbornoga zakona (povlašteni mandat, 1/4 glasova potrebnih za mandat sa stranačkih lista). Dopredsjednik je Narodnosnog odbora glasnogovornik Roma Félix Farkas. Članovi su Narodnosnog odbora, uza zastupnika Nijemaca, dvanaest glasnogovornika zakonom priznatih narodnosti u Mađarskoj.

Na prvoj sjednici Narodnosnog odbora dr. Zsolt Semjén, donosi MTI, reče da se znatno povećala potpora narodnostima u proteklom razdoblju, te da vlada neće ni ubuduće „škrtariti“. Dodao je da je Zakon o narodnostima bio povijesni čin iz 2011. godine i da odolijeva izazovima vremena. Naznačio je – ako iskrnu gledišta koja su narodnostima važna, bude li znatnih i nužnih promjena, te ako Odbor smatra da su one dobre – otvoreni su za promjene.

U proteklom razdoblju, kazao je Semjén, od 2012. godine povećao se broj narodnosnih ustanova, sada ih je 82, te je dodao da je on velik pobornik preuzimanja ustanova, i sa strane Crkve i narodnosti.

Osvrnuo se i na činjenicu trostrukog povećanja potpore narodnostima, koja je ove godine 10,5 milijarda forinta. Dodao je, ako ima „razumnih“ prijedloga, vlada neće „škrtariti“ ni ubuduće. Narodnosni su glasnogovornici jednoglasno poduprli imenovanje Zsolta Semjéna koji će kao zamjenik premijera Mađarske biti odgovoran za nacionalnu politiku, Crkvu i narodnosti.

U svom je obraćanju Zsolt Semjén istaknuo da su svi narodi jedinstvena i neponovljiva vrijednost koju samo oni mogu dati u svojim posebnostima i da ove vrijednosti treba čuvati i braniti. Narodnosti koje imaju svoju matičnu domovinu, imaju i jednu vrstu poslanja u povezivanju dane zemlje s Mađarskom. Ako i postoje nesuglasice s danom zemljom, dana narodnost ne može zbog toga trpjeti u Mađarskoj. Posebno je zahvalio narodnostima na njihovom radu u međuvladinim mješovitim odborima.

Naglasio je da sve narodne skupine, sve narodnosti treba poštovati, ali ne treba prihvatiti da narodne skupine koje su prije nekoliko godina došle na ove prostore, imaju slična prava kao povijesne manjine, koje su državnoopravni čimbenici u Mađarskoj.

Zamjenik premijera mađarske vlade Zsolt Semjén reče da je zastupnik Nijemaca u Mađarskoj Imre Ritter osvojivši zastupnički mandat u Mađarskom parlamentu, pisao povijest.

Miklós Soltész, koji će i ubuduće raditi kao državni tajnik za ovo područje, reče da su dosadašnji rezultati plod zajedničkog rada. Učinili smo goleme korake i na visoku razinu podigli materijalnu potporu, povećali mogućnosti i prema matičnim domovinama.

Osvrćući se na rad Narodnosnog odbora u proteklome parlamentarnom ciklusu, predsjednik Odbora Imre Ritter zahvalio je ministrima Zoltánu Balogu i Jánosu Lázáru na pomoći pri narodnosnim pitanjima, te se zapitao u kojoj će mjeri promjene u vladi utjecati na potporu narodnostima.

Dvanaest narodnosnih glasnogovornika, članovi Odbora, u svojim obraćanjima zahvali su vladi na potpori narodnosnim zajednicama u Mađarskoj, te kratko ukazali na potrebu rješavanja određenih pitanja. Tako je između ostaloga glasnogovornik Hrvata Jozo Solga istaknuo važnost potpore kulturno-prosvjetnim ustanovama, s posebnim osvrtom na pripreme skorog proračuna za 2019. godinu. Podvukao je i potrebu „uglađivanja“ zakonskih promjena izbornih zakona glede narodnosnih pitanja.

Reagirajući na izjave narodnosnih glasnogovornika i zastupnika Rittera, Zsolt Semjén između ostaloga reče da ne žele potkopati ništa što je donijelo rezultate, i da to poštuju. Promjena će biti ako ih narodnosti zahtijevaju, organizacijske promjene ne planiraju. Glede mogućih zakonskih promjena, kazao je da je mađarska vlada partner u njihovom „uglađivanju“, ali ne želi da vlada i državna tijela kažu tko je Rumun, a tko Srbin, donosi MTI.

Branka Pavić Blažetin

Intervju

Jozo Solga, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu, glasnogovornik

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

▮ *Voditelju Ureda Hrvatske državne samouprave na sjednici 28. travnja HDS-ova Skupština izglasovala je zamrznuće statusa jer od toga datuma Vi ste u nastupajuće četiri godine, preuzevši mandat, 8. svibnja 2018. godine, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu kroz glasnogovornički status. Naime, na parlamentarnim izborima održanim 8. travnja Lista hrvatske nacionalne manjine, koju ste Vi vodili kao prvi na listi, dobila je 1743 glasa. Jeste li zadovoljni brojem dobivenih glasova?*

Nisam zadovoljan brojem dobivenih glasova jer znamo da je hrvatska zajednica u Mađarskoj znatno brojnija. Činjenica je, Lista Hrvatske državne samouprave dobila je 1743 glasa. Čovjek nikad ne može biti zadovoljan jer legitimnost glasnogovorničkog statusu – pa tako i predstavniku Hrvata u Parlamentu Mađarske – daju glasači koji su izašli na izbore. Ali ako ćemo sebe uspoređivati s trinaest ostalih narodnosnih zajednica koje su također postavile liste, tu je hrvatska zajednica s brojem dobivenih glasova na Listi na trećemu mjestu pa možemo reći da je rezultat u redu. S druge strane, ako znamo da je za ravnopravni mandat potrebno oko 22 tisuće glasova, onda smo daleko od cilja. Ovom prigodom čestitam Nijemcima u Mađarskoj, koji su ostvarili zastupnički mandat svojom Listom prvi put u povijesti i, kako je naveo njihov zastupnik, on preko svoga ravnopravnog mandata predstavljat će i druge nacionalne manjine.

▮ *Vi ste čovjek koji je radio u državnoj upravi, više od jedanaest godina ste bili voditelj HDS-ova Ureda, specifična je i složena zakonska regulativa. Kazali ste da treba mijenjati sustav. Što smatrate bitnim da se mijenja u nastupajućem razdoblju, kroz rad Narodnosnog odbora Mađarskog parlamenta kao predlagača mogućih promjena?*

Prije svega treba mijenjati izborni sustav glede predstavnika nacionalnih manjina u Mađarskom parlamentu, nijednoj narodnosnoj zajednici nije dobro da njezina lista konkurira sa stranačkom listom. Mi smo imali niz prijedloga kako bi se moglo riješiti zastupništvo nacionalnih manjina, nažalost to nije prošlo. Nije prošlo ni kod temeljnog zakona, u kojem

tek stoji kako se narodnosti uključuju u rad Mađarskog parlamenta, pa se već onda moglo naslutiti da neće biti punopravnog zastupstva.

▮ *Stanje se moglo riješiti i tako da državne samouprave delegiraju jednog čovjeka bez ikakvog izbora na tu dužnost. Jer za pravo, pojednostavljeno govoreći, situacija je slična.*

Da, ali budući da se Mađarski parlament formira kroz izbornu proceduru, prijedlogom gospodina Lászlóa Kövéra, ovo je jedino rješenje koje sada imamo.

▮ *Vi ste sudjelovali na mnogim razgovorima i sjednicama u posljednjih jedanaest godina, razgovorima iza zatvorenih vrata. Što bi trebalo konkretno mijenjati u izbornom zakonu?*

Svojevremeno smo imali prijedlog da se to zakonski regulira, ako se tisuću pripadnika jedne narodnosne zajednice izjasni da je pripadnik narodnosti, neka ta brojka bude osnovica. Ako ima barem tisuću glasova, neka se dobije mandat, legitimnost, s time su bile suglasne i druge nacionalne manjine. To je moguće, treba odrediti neki prag, ali ako ćemo pogledati u okolnim državama gdje žive pripadnici nacionalnih manjina i ako pogledamo rješenje u Hrvatskoj, tamo se lakše stiže do mandata i pripadnici manjina sudjeluju u formiranju vlade.

▮ *Vi ste bili voditelj Ureda Hrvatske državne samouprave, na skupštinama u posljednjih desetak godina, po mome sjećanju, nije vođena rasprava ni o kakvim mogućim zakonima, niti o kakvoj zakonskoj regulativi. Ili se varam?*

Odvijala se rasprava, a postojali su i prijedlozi za izborni zakon... Ta se komunikacija vodila najviše između državne samouprave i vlade. Jer, to je partnerstvo. Prije četiri godine, utemeljenjem Narodnosnog odbora, on postaje partner zakonodavnom tijelu, odnosno Mađarskom parlamentu. Zato treba da Državna samouprava preko svojih stručnih odbora i dalje vodi komunikaciju prema Narodnosnom odboru, pa ako se može postići nešto unutar Parlamenta, onda neka se to zakonski regulira. Primjerice, prije

osam godina, kada smo još bili u stavci Mađarskog parlamenta, kao državne samouprave, zakonski smo bili zaštićeni.

Sada smo u Ministarstvu i kao korisnici proračuna nismo nimalo zaštićeni. To je također nužno regulirati. Evo, sada sam već naveo dvije važne stvari, a tu je i narodnosni zakon koji bi se trebao mijenjati. Jer više puta se s proračunom anuliraju garantirana prava, ili se novčano „ad hoc“ rješavaju, a to nije dovoljno ni za pola čaše vode... Trebalo bi sve to dovesti u red i ako je nešto regulirano dvotrećinskim zakonom, onda neka se to ne anulira s jednim većinskim zakonom, odnosno zakonom o državnome proračunu.

▮ *Ocjenjujući dosadašnji rad Narodnosnog odbora, što je ono bitno što bi trebalo u njegovoj strukturi mijenjati ili ovako je dobro zamišljen kao tijelo koje je posrednik između državnih samouprava i vlade?*

Moj je dojam da ono što smo mi predložili – državne samouprave putem Saveza državnih samouprava – nije otišlo dalje od Narodnosnog odbora. Zbog čega, zbog izbjegavanja konfrontiranja, ili je šaputo: Nemojte to jer nikako neće proći preko nadležnih odbora!?

▮ *Je li spomenuti Savez neophodno potreban u komunikaciji između državnih samouprava i Narodnosnog odbora?*

Mislim da je potreban. Praksa je pokazala da je više puta sama vlada, odnosno nadležno ministarstvo konzultiralo sa Savezom, kao zajedničkim predstavnikom, a ne s pojedinim državnim samoupravama.

▮ *Da, ali baš zbog toga postavljam pitanje, budući da državne samouprave postavljaju Listu, time imaju svoga predstavnika u Narodnosnom odboru, što će tu još i Savez kao treća ili četvrta instanca?*

Ne mislim baš tako jer treba pronaći forum gdje će se usklađivati stajališta državnih samouprava. I to je dobro iz brojnih razloga. Imali smo niz zajedničkih sjednica, razgovora u Savezu državnih samouprava. To je forum gdje se mirno može reći bilo što. Možda će to imati rezultat, ali u proteklom razdoblju više puta mi se činilo da ono što je Savez državnih samouprava predložio, nije išlo dalje, zadržalo je unutar Narodnosnog odbora, ne znam zbog čega. Više puta smo izrazili negodovanje zbog toga što smo i mi predložili kada se mijenjao narodnosni zakon – a imali smo i druge prijedloge – no to nije išlo na plenarnu sjednicu i na raspravu pred Parlament. O tome se raspravljalo u Narodnosnom odboru, uz napomenu da nije vrijeme za to. Mislim da Narodnosni odbor treba imati svoje mišljenje o bilo kojem zakonu i ako ima svoje inicijative, to treba naznačiti i komunicirati u javnosti. Ako je potrebno, treba se i konfrontirati, i ako je odbijeno, onda se zna da je odbijeno.

▮ *Ušli smo u priču koja nas tek čeka i koja će se polako razvijati, pa tako će se u toj priči snalaziti i predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu, ili glasnogovornik, kako ja volim kazati, Jozo Solga. Vjerujem da ste i kao voditelj HDS-ova Ureda koji je obavljao radnje glede Liste, i kao prvi na Listi i kao nositelj buduće funkcije izanalizirali parlamentarne izbore. Kada biste trebali sažeti u nekoliko rečenica, koja su ona pozitivna, a koja negativna iskustva postavljaju Listu, izborne kampanje, i rezultata izbora?*

Hvala Bogu, učinili smo iskorak i povišili broj registriranih u hrvatskome biračkom popisu, a oni koji su se registrirali, ostvarili su 80 % izlaznosti i dali glas Listi hrvatske nacionalne manjine. S druge strane, dojam je da, nažalost, Listu Hrvatske državne samouprave ni pojedini zastupnici u HDS-ovoj Skupštini nisu smatrali svojom, što je negativna poruka. Nažalost, to je jako loše za našu zajednicu

i ako se nešto usvoji većinom glasova, onda mislim da svaki zastupnik treba imati na umu da se demokracija uvijek bazira na većini glasova, a ako se nešto izglasuje, onda mislim da se zastupnik u HDS-ovoj Skupštini treba držati izglasovane odluke, a ne da se radi kontra i, ne daj, Bože, vodi se negativna kampanja protiv Liste Hrvatske državne samouprave.

▮ *To su vaši dojmovi ili se vodila i negativna kampanja?*

Bilo je negativne kampanje, a neki su se i ispisali iz registra birača, zbog sastava Liste. Bar su tako rekli. Mene su i nazvali uoči izbora i kazali mi da neki vode negativnu kampanju i kažu da je bolje glasovati na stranačku nego na Hrvatsku listu.

▮ *Činjenica je da – ne ulazeći u detaljnu analizu brojki – od upisanih 2298 hrvatskih birača, na izbore je izašlo njih 1743 i dali glas Hrvatskoj listi. To je većinom ostvareno u dvije županije, u Šomođu i Baranji. Napomenimo da se broj upisanih birača u odnosu na 2014. godinu povećao za 675, a broj dobivenih glasova za 547.*

To su činjenice. Zato i kažem negativne dojmove.

▮ *Je li težak zadatak pred Vama?*

Da, u nastupajuće četiri godine radit ću i na tome da i članovi HDS-ove Skupštine shvate da imaju jednu listu Hrvata u Mađarskoj. Ne postoji još jedna lista i ako se na parlamentarnim izborima treba izjasniti, onda barem oni da se izjasne za nju koji su mislili 2014. godine da žele biti zastupnici Skupštine Hrvatske državne samouprave. Moj politički zadatak bit će sastati se sa svim mjesnim hrvatskim samoupravama i pokušati preko njih animirati registraciju hrvatskih birača u nastupajuće četiri godine, koje su pred nama do idućih parlamentarnih izbora.

Jer registracija je otvorena, na snazi je ako se ne povuče deset godina od dana upisa. Želim da nas za četiri godine ima sve više i da oni koji obnašaju neku od dužnosti u hrvatskoj zajednici, ili su predsjednici neke civilne udruge, ili su zastupnici u lokalnoj samoupravi ili u Skupštini, neka prime taj zadatak na sebe, neka nas ima sve više u hrvatskome biračkom popisu.

Sam ne mogu postići mnogo toga, za to trebaju suradnici, partneri i svi oni koji svjesno razmišljaju.

Treba politička volja vladajućih stranaka, vidjet ćemo što će donijeti razgovori,

Jozo Solga – životopis

Mjesto i vrijeme rođenja: Šeljin, 29. kolovoza 1966. godine

Narodnost: Hrvat

Stručna sprema: Visokoškolska diploma, menadžer za javnu upravu
Stručnjak za javnu prosvjetu I.

Znanje jezika: hrvatski, materinski jezik, mađarski

Školovanje: Osnovna škola – martinačka osnovna škola – uz nastavu hrvatskog jezika (1980.); Matura/gimnazija – Gimnazija i stručna srednja škola „Ferenc Széchenyi“, Pečuh (1984.);

Visoka škola – Visoka škola za državnu upravu (Államigazgatási Főiskola), Budimpešta (1987.); Poslijediplomski studij – Pénzügyi és Számviteli Főiskola, Zalaegerszeg (1994.);

Javnoupravni stručni ispit (1999.);

Visoka stručna sprema – Nacionalni institut za prosvjetu (Nemzeti Művelődési Intézet), Budimpešta (2016.)

Stručna karijera: Od 1987. godine javni službenik u mjesnoj javnoj upravi, bilježnik 2007. – 2012.: član Nadzornog odbora neprofitnog poduzeća „Croatica“

Od 2008: pročelnik Ureda Hrvatske državne samouprave

2009. – 2015.: Stručni savjetnik državne manjinske samouprave

2014. – 2018.: savjetnik glasnogovornika u Mađarskom parlamentu

2015. – 2018.: član Nadzornog odbora neprofitnog poduzeća „Hrvatsko kazalište u Pečuhu“

Političke i društvene aktivnosti: političko opredjeljenje: izvanstranačko

Član Saveza Hrvata u Mađarskoj od osnivanja 1990. godine, sada član predsjedništva

Član Zajednice podravskih Hrvata, voditelj organizacije

Član sportske udruge „SU Zrinski“ u Martincima, sada predsjednik

Predsjednik Hrvatske samouprave naselja Bojeva (2006. – 2014.)

Predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije (2007. – 2015.)

Izabrani član Skupštine Hrvatske državne samouprave (2007., 2014.)

Osobni život: Rođen kao prvo dijete roditelja Hrvata, odrastao u rimokatoličkom duhu u povijesnome hrvatskom naselju Martincima, gdje i danas živi. Kao roditelj, othranjuje svoje troje djece. Od diplomiranja radi u javnoj upravi, što mu je ujedno i životno zvanje. Prema svojoj samobitnosti, aktivno sudjeluje u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj i u izgradnji veza s matičnom domovinom. U Martincima i u Podravini aktivan je sudionik i organizator sportskog i društvenog života.

Izvor: www.parlament.hu

rasprave, mnogo toga se može regulirati. Mi imamo niz prijedloga, ali ne znam što bi trebalo postići da se otvori prostor sa strane dvotrećinske većine, jer ako se mijenja cijeli izborni sustav, imat ćemo i mi neke mogućnosti. Kada se utemelji Narodnosni odbor, vidjet ćemo kakva je raspodjela unutar odbora i kako se može dalje.

Markovo na Fancagi u Baji

Na dan skupštine Saveza Hrvata i Kulturno-gastronomskog dana Hrvata u Mađarskoj, u organizaciji fancaške osnovne škole, 12. lipnja na bajsnoj Fancagi priređeno je već tradicionalno Markovo.

U ranim popodnevним satima služena je sveta misa u župnoj crkvi sv. Stjepana koju je uz blagoslov mladoga žita predvodio fra Zdenko Gruber iz Subotice, a svojim pjevanjem uljepšao santovački kantor Žolt Širok. Zatim je na Trgu svetoga Stjepana priređen prigodni kulturni program na otvorenome. U njemu su nastupili fancaški vrtičari, kulturna skupina fancaške osnovne škole, pjevački zbor fancaških umirovljenika, a s više koreografija Hrvata u Mađarskoj predstavio se i tukuljski KUD „Kolo“. Svojom nazočnošću programe Markova uveličali su parlamentarni zastupnik bajskeg okruga Róbert Zsigó, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i glasnogovornik Hrvata Jozo Solga.

U okviru prijateljske suradnje, fancaška je osnovna škola 10. – 13. svibnja ugostila i devetero učenika Osnovne škole Ive

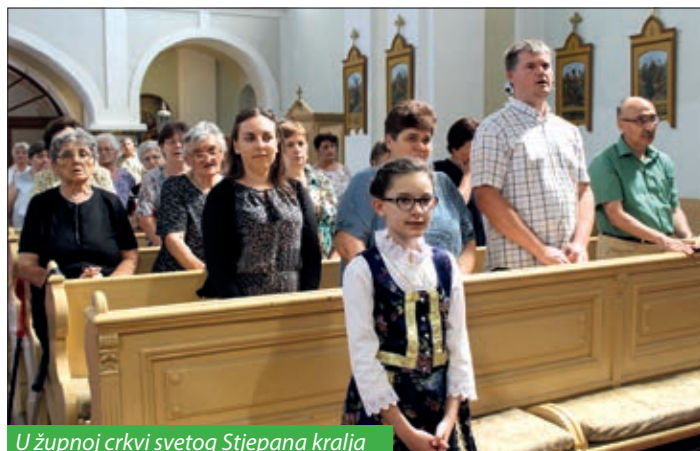
Učenici Fancáške osnovne škole

Muški pjevački zbor iz Tukulje

Blagoslov mladoga žita: fra Zdenko Gruber

U župnoj crkvi svetog Stjepana kralja

Dio uzvanika

Lole Ribara iz prijateljskog Labina. Za goste je u petak organiziran cjelodnevni izlet u Mohač i Pečuh, a u subotu su bili na programima tradicionalne školske priredbe „Markovo“. Uz riječi dobrodošlice, gostujuće učenike darivao je bajskei gradonačelnik Róbert Feracsák.

Program je popratio Duna TV s javljanjem uživo u povodu Dana narodnosne kulture na kanalu javnoga nacionalnog medijskog servisa.

Priredba je zaključena otvaranjem bačve vina i proglašenjem rezultata kulinarskog natjecanja, te plesnom zabavom uz Orkestar „Čabar“.

S. B.

Kašadski svatovac treću godinu zaredom

U organizaciji kašadske Seoske i Hrvatske samouprave te Udruge za Kašad, u tom je nase-
lju 19. svibnja priređen Kašadski svatovac uza sudjelovanje dvaju pozvanih KUD-ova:
kukinjskog „Ladislav Matušek“ i „Baranja“ s njihovim svircima i nekoliko starijih plesača ne-

Foto: Zs. Műrsi, V. Horvát

kadašnjih članova „Baranje“ uz, kako donosi portal bama.hu, nekadašnje članove Plesnoga društva Dola koje je nekada djelovalo u Kašadu, i njihovu djecu.

Svadbena je povorka krenula od doma kulture po kuma kako bi s njim išli po mladu. Kum je ove godine bio Zoltán Bosnyák, kašadski načelnik, a mlada i mladoženja bili su plesači „Baranje“, Borka Horvat i Perica Balaž. Mladu su isprosilu ispred kašadske Zavičajne kuće od njezinih roditelja. Svirači su svirali svadbene note, a povorka je nakon prošnje pošla do crkve pa potom do mjesnog doma kulture gdje je priređena „svadbena svečanost“. Kako donosi bama.hu, kašadski načelnik reče da će dogodine Kašadski svatovac trajati tri dana: prvi dan folklorni program s izvođačima, drugi dan svatovac, a treći bi dan bio u znaku vjerskih sadržaja.

Kuhao se ovčji paprikaš, kako to Kašadci znaju, grah u glinenom loncu po mohački, te šaran na rašljama, kako se to radi u hrvatskom Kopačevu. Na balu je svirao Orkestar Juice, a došli su gosti iz Hrvatske, Mohača, Pečuha...
-bpb-

Mi, vi i naš Krleža

Početkom svibnja učenici sedmog razreda pečuške Hrvatske škole Miroslava Krleže ugostili su na tri dana učenike sedmog razreda zagrebačke Škole Miroslava Krleže. Prvoga su dana učenici bili razdijeljeni u mješovite skupine i pomoću kvizova upoznali su se sa znamenitostima grada. Sutradan prijepodne hospitirali su na školskim satima. Na satu matematike natjecali su se po skupinama i rješavali logičke zadatke, igrali na mobitelima kviz Kahoot. Na satu narodopisa upoznali su se s Hrvatima u Mađarskoj. Poslijepodne smo svi zajedno uživali u „Mecsextrém Parku“. Još i su profesori pokazali svoje vještine. U petak navečer gosti su bili s domaćinima, razred je skupa organizirao program za njih. Profesori su bili na premijeri Hrvatskoga kazališta „Povratak Filipa Latinovicza“. Jako im se sviđala i predstava i nova kazališna zgrada. U subotu nakon zajedničkog objeda oprostili smo se od Zagrepčana.

Našim učenicima jako mnogo znači ova suradnja jer je to najbolji način za vježbanje materinskog jezika, za upoznavanje hrvatske kulture, za stjecanje novih prijatelja.

Nadamo se da će u ovoj suradnji još mnogo godina uživati i djeca i profesori jer dobro znamo da i nas i vas povezuje naš Krleža.

Marica Dudaš-Gyöngyös

Hodočašće u Međugorje

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije, šezdesetak hodočasnika od petka do nedjelje boravilo je u svetištu Kraljice Mira u Međugorju. Krenuli su na put noću 10. svibnja i vratili se svojim kućama 13. svibnja. Uz molitvu na Brdu ukazanja i Križevcu našlo se vremena za druženje i posjet okolnim znamenitostima. Hvala hodočasnicima, posebno Brigiti na poslanoj fotografiji s puta.

BPB

Dan hrvatskoga tiska

Dan hrvatskoga tiska slavi se u Mađarskoj 2. svibnja kao spomen na dan kada su Hrvati u Mađarskoj prvi put u svojoj povijesti na ugarskim prostorima, od Gradišća do Bačke, dobili samostalni i zajednički medijski prostor u svom održavanju, a to je dan izlaska iz tiska prvoga broja tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika. Od 2. svibnja 1991. godine Hrvati u Mađarskoj mogu govoriti o samostalnome hrvatskom novinstvu u Mađarskoj.

Dan hrvatskoga tiska utemeljila je HDS-ova Skupština na sjednici održanoj 21. svibnja 2016. godine u Santovu, temeljem prijedloga Branke Pavić Blažetin, glavne i odgovorne urednice Medijskog centra Croatica, poradi davanja pozornosti tisku, novinstvu Hrvata u Mađarskoj kao čuvaru hrvatskoga jezika i pisma, kulturnih i jezičnih posebnosti, samobitnosti Hrvata u Mađarskoj.

Ovogodišnje obilježavanje Dana hrvatskoga tiska u organizaciji Hrvatske državne samouprave održan je 4. svibnja u pečuškom Hrvatskom klubu Augusta Šenoae, a bio je u znaku postavljanja spomen-ploče novinaru, pjesniku i uredniku hrvatskih emisija Radija Pečuh Branku Filakoviću, obilježavanja 65. obljetnice hrvatskoga programa Mađarskog radija i obilježavanja 40. obljetnice hrvatskoga programa Mađarske televizije.

Program Dana moderirali su novinari MTVA (Fond za pružanje medijskih usluga – javni državni servis) Renata Balatinac, Timea Šakan Škrilin, Tomo Fűri i Andrija Pavleković. Oni su pozdravili nazočne uzvanike, među njima i državnu tajnicu Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Zdravku Bušić, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andričića, generalnu konzulicu Republike Hrvatske Vesnu Halugu i druge uzvanike.

Obraćajući se nazočnima, HDS-ov predsjednik Ivan Gugan kazao je: Izuzeo sam sretan što smo se danas okupili kako bismo proslavili Dan hrvatskoga tiska. Drugu godinu zaredom prisjećamo se velikana, hrvatskih novinara, urednika, djelatnika i zahvaljujem svima koji su obilježili hrvatsko novinstvo tijekom desetljeća. Novinarski poziv nije od osam do četiri, nego 168 sati u tjednu i novinar koji radi u manjinskim novinama ili manjinskim medijima mora biti na raspolaganju svake minute danju i noću, i osim što je novinar, on mora biti odan svojoj zajednici, a iz iskustva znam da su naši novinari uvijek bili u prvom redu Hrvati, a potom i profesionalni novinari, urednici. Gugan je naglasio da mu je posebno drago ponovno postavljanje spomen-ploče, ovoga puta na zidu u dvorištu Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, Branku Filakoviću te reče da nema mnogo programa pri Mađarskom radiju koji obilježavaju 65. obljetnicu djelovanja te je razočaran odnosom javne televizije i javnog radija jer se nitko nije odazvao svečanosti, što pokazuje odnos te kuće prema hrvatskim redakcijama i prema tim djelatnicima, te je dodao da prije to nije bilo tako.

U svom govoru čestitajući slavljenicima novinarima hrvatskoga programa pri MTVA 65 godina od pokretanja radijskog i 40 godina od pokretanja televizijskog programa na državnim javnim servisima, tada za Južne Slavene u Mađarskoj (Srbe, Hrvate i Slovence), čiji su sljedbenici od 1993. uredništva programa na

Državna tajnica Zdravka Bušić drži svečani govor prigodom Dana hrvatskoga tiska.

Novinari hrvatskog uredništva MTVA

hrvatskom jeziku Mađarskog radija odnosno Mađarske televizije, a od 2011. zajedničkog uredništva radijskih i televizijskih programa na hrvatskom jeziku pri MTVA, državna tajnica Bušić je istakla:

Dan hrvatskoga tiska u Mađarskoj, 2. svibnja, spomen je na dan samostalnoga hrvatskog novinarstva na mađarskom prostoru od Gradišća do Bačke, vezan za objavljivanje prvoga broja Hrvatskoga glasnika, kazala je državna tajnica Bušić iskazujući zahvalnost Hrvatskoj državnoj samoupravi na podržavanju inicijative i organiziranju Dana hrvatskoga tiska te je zahvalila posebice Branki Pavić Blažetin, glavnoj urednici Medijskog centra Croatica, na prvom poticaju da se taj dan obilježava.

Posebno priznanje uputila je svim predstavnicima hrvatskih medija u Mađarskoj koji uz dnevne aktivnosti u svojim uredništvima i arhivima svojih uredništava pomno čuvaju bogato nacionalno pamćenje hrvatske zajednice. Naglasila je da je novinarstvo

Otkrivanje spomen-ploče Branku Filakoviću

vo jedno od najzahtjevnijih zanimanja i zaželjela novinarima da u svijetu medija i sveopćega djelovanja budu vođeni etikom služenja domovini, svom hrvatskom rodu i jeziku,

Vaša je misija javno i kulturno dobro hrvatskoga naroda, kazala je državna tajnica Bušić u svom obraćanju, te dodala kako je trajna obveza i odgovornost svih nas pridonositi vašemu daljnjem radu i osigurati vam prostor za istinske medijske slobode i novinarsku profesionalnost, tehnološke izvrsnosti i promicanje kulture dijaloga izvan služenja, i to je bitno, naglasila je državna tajnica, bilo kojem prolaznom interesu.

Uz čestitke hrvatskoj radijskoj i televizijskoj redakciji na jubilejima, državna tajnica Bušić kazala je da želi čestitati Hrvatskomu glasniku na više od četvrt stoljeća uspješnog rada uredništva tjednika Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga glasnika, uz dobro poznati moto Čitajte i širite Hrvatski glasnik.

Slijedilo je postavljanje spomen-ploče novinaru, pjesniku i uredniku hrvatskih emisija Radija Pečuh Branku Filakoviću, u nazočnosti pokojnikove supruge Eve Filaković te sinova Branka i Vjekoslava. Spomen-ploču otkrili su Eva Filaković i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp. Naime, istu spomen-ploču 9. rujna 2007. godine (izvor: Hrvatski glasnik, godina 2007. broj 43, 4. str) na zid u predvorje pečuskoga regionalnog studija Mađarskog radija, gdje je Branko Filaković radio 21 godinu, postavila je Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoa. Ukinućem regionalnog studija 2011. godine, i spomen-ploča tražila je svoje mjesto, a evo sada ga je i našla. Branka Filakovića, novinara, pjesnika i urednika hrvatskih emisija Radija Pečuh, rođenog 1942. godine u Santovu, preminulog 1991. godine i pokopanog u Santovu, prisjetio se njegov radijski kolega Andrija Pavleković. Svečanost otkrivanja spomen-ploče pjesmom je obogatio Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa.

Obilježavanje 65. obljetnice hrvatskoga programa Mađarskog radija i obilježavanja 40. obljetnice hrvatskoga programa Mađarske televizije nastavilo se govorom novinara Andrije Pavlekovića i novinarkе Time Šakan Škrilin, koji su se u svom obraćanju

Eva, udovica Branka Filakovića

osvrnuli na proteklih 65 godina, te kratkim filmom kojim su se novinari hrvatskoga uredništva MTVA, Renata Balatinac, Timea Šakan Škrilin, Tomo Füre i Andrija Pavleković, prisjetili 40. obljetnice hrvatskoga programa Mađarske televizije.

Svoju su djelatnost obilježili sljedećim sloganom Svježe informacije i reportaže, kultura, povijest, znanost, blagdani i narodni običaji, gastronomija i folklor, 65 godina u eteru i 40 godina na malim ekranima, dnevno radijsko emitiranje, i tjedni televizijski magazin u vašoj službi i u vašim domovima, pratite život Hrvata u Mađarskoj, slušajte i gledajte naše emisije.

Dana 12. siječnja 1953. godine oglasio se prvi signal Radija Pečuh i najava programa na hrvatsko-srpskom jeziku, a samostalna hrvatska redakcija pri regionalnom studiju Mađarskog radija postoji od 1993. godine. Danas radijski program pri MTVA emitira se svakoga dana od osam do deset sati prijepodne, a televizijski se program na hrvatskom jeziku emitira tjedno 26 minuta, srijedom ujutro od sedam sati i dvadeset minuta na televizijskoj Duna, uz ponavljanje srijedom u 15 sati na Duna World. I radijske i televizijske emisije dostupne su u arhivu na mrežnim stranicama www.mtv.hu do šezdeset dana. Urednik je radijskih emi-

Dio nazočnih

sija Andrija Pavleković, a kreativna producentica televizijskih emisija Renata Balatinac. Uz njih programe ostvaruju još novinari urednici Timea Šakan Škrilin i Tomo Füre. Hrvatski se programi ostvaruju pri glavnom uredništvu MTVA za narodnosne programe za izvangranične Mađare i istaknute projekte, čija je glavna urednica Beatrix Siklosi, a spomenuti su novinari zaposlenici MTVA. Sjedište je proizvodnje hrvatskih programa u Pečuhu, a program za MTVA ostvaruje Medimedia d. o. o.

Prije 40 godina, 16. kolovoza, pokrenuta je televizijska emisija Naš ekran / Unser Bildschirm iz pečuskoga regionalnog televizijskog studija za Srbe, Hrvate, Slovence i Nijemce. Naime, 16. kolovoza u 18 sati i 40 minuta Mađarska je televizija prvi put emitirala 50-minutni narodnosni program na srpsko-hrvatskom i njemačkom jeziku, a voditelji programa bili su János Wolfart i Branko Filaković. Do lipnja 1979. godine emitirano je 12 emisija, 200 minuta za Srbe, Hrvate i Slovence te 200 minuta za Nijemce. Od travnja 1992. naš se ekran javlja tjedno u trajanju od 25 minuta. Prva emisija samostalnoga televizijskog programa pri Mađarskoj televiziji, prva emisija Hrvatske kronike emitirana je 4. rujna 1993. godine, njezin je urednik bio Antun Kričković, a sadržaj emisije bio je: Otvaranje školske godine u pečuskoj Hrvatskoj školi, Dušnok i utemeljen je Ženski pjevački zbor u Šiklošu. (Izvor: Branka Blazsetin – Prošlost, sadašnjost i budućnost programa na hrvatskom jeziku Mađarske televizije, diplomski rad u rukopisu.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić primio HOŠIG-ove maturante

U rezidenciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj, 24. travnja 2018. veleposlanik Mladen Andrić, zajedno sa svojim suradnicima budimpeštanske diplomatske misije, primio je maturante Hrvatske gimnazije, razrednice Anamariju Bauer Demcsák i Mariju Šajnović te ravnateljicu škole Anu Gojtan. Tom je prigodom hrvatski veleposlanik gostima darovao knjigu „Hrvatska u slikama / Horvátország képekben“ te školskoj knjižnici tridesetak knjiga suvremene hrvatske književnosti.

Maturanti u društvu hrvatskoga veleposlanika Mladena Andrića i djelatnika Veleposlanstva

Hrvatski veleposlanik Mladen Andrić nastavio je plemeniti običaj svojih prethodnika i priredio svečani prijam maturantima budimpeštanske Hrvatske gimnazije, razrednicama Anamariji Bauer Demcsák i Mariji Šajnović te ravnateljici škole Ani Gojtan. Ovaj je susret započeo bivši hrvatski veleposlanik Zdenko Škrabalo (1996. – 2000.), te nastavio (na poticaj novinarkе Kristine Goher) također bivši hrvatski veleposlanik Gorđan Grlić Radman (2012. – 2017.). Veleposlanik Andrić toplim je riječima pozdravio srednjoškolce i goste „na hrvatskome tlu“, te je među inima rekao da Veleposlanstvo obavlja upravne i druge poslove koji se odnose na predstavljanje Republike Hrvatske. Nakon toga je predstavio svoje suradnike: opunomo-

ćenog ministra Ivana Bušića, savjetnicu Maju Rosenzweig Bajić, prvoga tajnika Marinu Szikora, odgovornu za financijska pitanja Lindu Belan i tajnicu Melindu Adam. Potom su oni u kratkim crtama opisali poslove koje obavljaju. Potom je hrvatski veleposlanik Mladen Andrić, u društvu Maje Rosenzweig Bajić, uručio darove Veleposlanstva, knjigu „Hrvatska u slikama / Horvátország képekben“, te školskoj knjižnici darovao tridesetak knjiga suvremene hrvatske književnosti. Maturanti su pak veleposlaniku Andriću uručili svoj dar, fotografiju u razrednom tablou i pozivnicu na oproštajnu svečanost. Svi su nazočni bili pozvani na prijam, i druženje je nastavljeno u opuštenom ozračju.

k.g.

Prva pričest u Budimpešti

„Duša moja sva je čista, / od bjeline srce blista...“; kazivalo se na dan Presvetoga Trojstva, 27. svibnja u budimskoj crkvi Rane sv. Franje, kada su prvopričesnici budimpeštanske Hrvatske škole, u sklopu redovite mise na hrvatskome jeziku, od oca Vjenceslava Tota primili sakrament prve pričesti. Prvopričesnici su polaznici 3. i 4. razreda: Zoé Szabó Hegedűs, Lilla Czibulya, Zétény Kiss, Hunor Kiss i Šime Čudina, a pripremila ih je vjeroučiteljica škole Jelica Fabić Kőrösi.

k.g.

Prvopričesnici u društvu ravnateljice Ane Gojtan i oca Vjenceslava Tota

Golubice i šibenska Rećina u prijateljskom objamljenju

Koljnofski rodjendanski večer u lipoti jačak

Klapa Golubice već dvajset ljet dugo obogaćuje gradišćansku glazbenu scenu, i oduševljava svoju publiku ne samo u rodnom Koljnofu nego u susjednoj Austriji, a i kod Gradišćanskih Hrvatov u Slovačkoj. Bezbrojni su pozivi njevi na nastupe, festivale i u staru nam domovinu. Koljnofske žene prepoznatljive su i po ljubavi prema jački, dobroj volji i otvorenosti za druženje i prijateljstvo, a na slavlje okrugloga jubileja dospili su im u Koljnof i prijateljice iz Šibenika. S Klapom Rećina skupa su održale zadnje aprilske subote nepozabljivi koncert.

Jubilarko su začele program

odgovara: „Golubice su najjednostavnije koljnofske žene ke volu jako pjevati i željimo pokazati svoju dušu prik pjesme!“ A to su i toga večera dokazale, tako s gradišćanskimi, kot i dalmatinskimi melodijami. Klapa Rećina (ka rič bi zlamenovala da imate dobar sluh i da lipo jačite) lani je proslavila svoj 15. jubilej postojanja u šibenskom Narodnom kazališču. Članice su sedmice s raznimi profili i zanimanji u žitku, najdu se tajedno dvakrat na probi, ke su istodobno i svojevršno druženje. „Zimi dosta radimo, a ljeti puno nastupamo. Zna se da ljeti je Dalmacija puna turista i prezentiramo običaje, riči narodne u klapskom izričaju dalmatinskih pjesama“, rekla je Eliana Trutin, voditeljica, ka je pred trinaestimi ljeti došla po prvi put u Koljnof, onda još s jednim muškim zborom „Svetoga Mihovila“ prik dr. Franje Pajrića. Otud potiče i prijateljstvo med klapami, koje je danas preraslo u jedno prikgranično objamljenje s velikom voljom i željom za daljnjim nastavkom druženja i vidjenja. Za četverodnevni gostovanjem Klape Rećina u Koljnofu, Golubice će u augustu na povratni pohod u Šibenik. „Za ti nastup moramo dati sašiti novu haljinu, prez toga kod žen ne ide“, povida nam Ildika i kaže dalje: „Mi znamo svoje mjesto, ali je naša ljubav prevelika prema hrvatskoj tradiciji i sabrat ćemo svu

„Ča nas najviše veže u ovih dvadeset ljet, to je pjevanje, gajenje naših tradicij i kulture. Jedina smo ženska klapa u Ugarskoj, a širok nam je repertoar, kad jačimo koljnofske, gradišćanske i crikvene pjesme, a isto tako i melodije Dalmacije, Baranje, Slavonije, Zagorja“, predstavlja nam ovako Ildiko Bunjevac Klupu Golubice za ku još kaže da joj je najveća vridnost da čuva svoje, kako ona najradje veli: „neka živi, ča je naše“. Klupu Golubice su u minuli ljeti dirigirali još i većimi, prvi peljač je bio Pišta Pajrić, zatim je došao na red Geza Völggy ml., a i dr. Franjo Pajrić. Zahvaljujući njemu je uspostavljena i suradnja s Elianom Trutin-Šupe iz Šibenika, ka je jedno vrime davala instrukcije za Koljnofke, onda Zita Megyeri, Sabina Balog, kot i Srdjan Borota- Buranić, a trenutno klupu vodi Ivo Šeparović. Kad se pita ke su članice, Ildiko ovako

Klupa Rećina iz Šibenika

Dvi klape u skupnoj jački

svoju hrabrost da nastupamo i u Šibeniku. Uz ostalo nosit ćemo i autohtonu koljnofsku pjesmu „Mlada roža mora znati“ ku ćemo otpjevati u četiri glasi i ku nam je napravila Eliana Trutin tako da ju znamo pjevati na klapski način. A sad, dokle smo skupa, u svakom trenutku uživamo, pjevamo i slavimo!“ I na koncertu je to bilo vidljivo i ćutljivo. Najprlje su domačice jačile, potom gošće, a na kraju uz predaju šibenske floše i koljnofske lutke u narodnoj nošnji, odzvanjao se je koljnofski kulturni dom po skupnoj i prekrasnoj jački „Malo mi za sriću triba...“ U finalu pak se je točilo šibensko vino, otrpli smo i prospekte sa sadržajem o Krešimirovom gradu, pak komu to nije bilo dovoljno, mogao si je domom zeti i vridnu CD-ploču šibenske Rećine.

Tiho

Hrvatsko proštenje, Dan svetog Ivana Nepomuka

Biskup Požeške biskupije Antun Škvorčević, na poziv pečuškog biskupa Györgya Udvardya, 16. svibnja služio je svetu misu u podravskom Starinu, uz koncelebraciju brojne braće svećenika iz Pečuške i Požeške biskupije te uz mjesnog župnika Jozu Egrija iz Šeljinske župe. Svetu misu pjevao je Ženski pjevački zbor Korijeni uz tamburašku pratnju dvaju orkestara: Tamburaškog sastava Biseri Drave i Tamburaškog sastava P+. Na Dan svetog Ivana Nepomuka Starinčani su 1948. godine položili kamen temeljac današnjega crkvenog zdanja, čiji je zaštitnik spomenuti svetac. Biskup Antun Škvorčević ovom je prilikom blagoslovio i obnovljenu starinsku kapelicu. Biskupa i okupljene mještane pozdravio je prigodnim riječima i stihovima u ime starinske crkvene općine Jozo Dudaš.

Crkva je 1948. godine sagrađena u blizini kapelice koja je na tome mjestu podignuta 1851. godine, a smatra se da je voda s toga izvora čudotvorna. Kapelica je posvećena Blaženoj Djevici Mariji. Kapelica je obnovljena milodarom 2018. godina Nandora Dudaša i njegove obitelji.

Prije 70 godina okupilo se cijelo selo, i u doba pred Željeznu zavjesu, u posljednjem trenu, u jednome hrvatskom selcu, koje je tada brojilo 1500 stanovnika, podignuto je crkveno zdanje na kojem im i danas mogu pozavidjeti gradovi. Nosili su opeke, miješali žbuku, svi do jednoga u društvenom radu i slagali zidove i krov crkvenoga zdanja. Selo Starin stari. Sve je više starih ljudi. Danas ovdje živi 450-ak mještana. Kako piše Đ. Franković

Kapelica je obnovljena s milodarom Nandora Dudaša i njegove obitelji.

U ime starinske crkvene općine biskupa je pozdravio Jozo Dudaš.

Crkva u Starinu sagrađena je prije 70 godina.

u Hrvatskome glasniku, povodom proslave jubileja starinske crkve: Plan rimokatoličke crkve Isusa Kralja u Starinu (1946./1947.) izradio je arhitekt hrvatskog podrijetla Lajoš Tarai (Ljudevit Čačinović, rođ. 6. siječnja 1886. u Podravskoj Moslavini, umro 26. srpnja 1973. u Pečuhu), jedan od sedam pečuških Bauhausovih predstavnika. Taraijeve smjele arhitekturne vizije, futuristički planovi spomenika i mauzoleja sami su po sebi građevinske senzacije. Dodali bismo, takva je i starinska crkva! Glavni oltar, biblijske prizore i liturgijsko uređenje prostora izradio je franjevac, slikar Asztrik Imre Kákonyi (rođ. 12. kolovoza 1923. u Kalači, umro 1. studenoga 1990. u Ostrogonu) 1968. godine. (Uz njegovo se ime veže izradba zidne slike o Isusovu životu te uređenje prostora santovačke crkve.)

I nemojmo zaboraviti kapelicu Djevice Marije iz 1884. godine u dvorištu crkvenoga zdanja s čudotvornom vodom iz bunarića i slikom presvete Majke Božje.

Od 1993. Starin je podružnica Šeljinske župe, a svećenici su bili László Szalay 1959. – 1994.; Ladislav Ronta 1994. – 2000.; Tamás Petkó 2000. – 2003.; József Nemes 2003. – 2007.; János Molnár 2007. – 2008.; Sándor Horváth 2008. – 2012.; Jozo Egri od 2012. Od 1976. do 1984. župnikom je bio László Darabod, a od 1984. do 1993. István Kneip, rodom Starinčanin.

U Starinu su naučili na mladu nedjelju u mjesecu imati misu na hrvatskom jeziku, a ostale su mise na mađarskome, osim ako i na mladu nedjelju ne padne neki veći blagdan, pa je misa i onda na mađarskome.

Svake je nedjelje u 11 sati sveta misa, okupi se pedesetak, najviše starijih ljudi. Ako je vrijeme „neugodno“, onda nas nema toliko, kaže Jozo Dudaš dodajući: U Starinu nas ima četiristotinjak duša, a kada se crkva zidala bilo nas je 1500.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Bez granica

Učenici sedmog razreda pečuške Osnovne škole Miroslava Krleže ove su godine sudjelovali na putovanju „Bez granica“ u Hrvatsku od 16. do 20. travnja. Prva je točka našega programa bilo Podolje gdje je jedna draga žena pokazala staru, ali lijepo obnovljenu zavičajnu kuću koju su mještani uredili svojim starim namještajima i alatima starih zanata. Nakon toga naš je put vodio u malo naselje Lug, u osnovnu školu, gdje se još i danas svi predmeti uče na mađarskom jeziku. Ovdje smo s učenicima mjesne škole zajedno zapjevali i predali im poklon-knjige, koje smo mi sakupili za njih. Sljedeća je postaja toga dana bio NP Kopački rit gdje smo brodom plovili na poplavnom području i šetali po drvenim mostovima iznad močvare. U Laslovu – koje je bilo potpuno uništeno za vrijeme Domovinskog rata – pogledali smo potpuno obnovljenu reformatsku crkvu gdje nas je tamošnji svećenik upoznao s podrobnostima (okupacije) povijesti sela. Toga smo dana posjetili i Osijek gdje smo pogledali tvrđavu i prošetali na obali rijeke Drave. Nakon gustoga programa noćište nas je čekalo u Suzi. Sutradan smo se zaputili u Zagreb gdje smo pogledali prekrasnu katedralu i uspeli smo se do riznice i čuli neke zanimljive informacije o plaštu svetog Ladislava. Zatim smo prošetali do Gradeca i pogledali crkvu svetog Marka čiji je crijep napravljen u pečuškoj Zsolnayjevoj tvornici. Nakon razgledanja imali smo slobodnog vremena u kojem smo se sreli sa zagrebačkim prijateljima kod kojih smo lani proveli cijeli tjedan. U srijedu nas je put poveo u Rijeku gdje smo proveli lijep dan na tržnici i na obali mora, pogledali kazalište i položili vijenac kod spomen-ploče Gáboru Barossu. Busom smo otputovali gore do tvrđave Trsat, koju su izgradili Frankopani. Nakon zanimljivog programa spustili smo se 561 stubu te smo razgledavali grad. Predzadnjeg dana prvo mjesto gdje smo proveli bila je vila Árpáda Fesztyja u Lovranu. Druga znamenitost ovog dana bio je spomenik grofa Gyule Andrásyja u Vološku. Najljepši dio ovog dana bila je Opatija gdje smo vidjeli najromantičniji nogostup, Lungomare. Imali smo slobodnoga vremena, razgledali grad i išli na prenočište u Crikvenicu. Zadnjeg dana ovog ispita, umorni i pospani, krenuli smo u Varaždin, koji je bio neko vrijeme glavni grad Hrvatske. Posljednja mjesta kamo smo otišli bila su Erdődyjeva tvrđava i Draškovićeva palača. Položili smo vijenac na obelisk Zrinskog u Gornjem Kuršencu, a u Čakovcu prisjetili smo se Zrinsko-frankopanske urote.

Ovo putovanje bilo je bogato znanjem i iskustvom za nas. Hvala svima koji su nam omogućili ovo prekrasno putovanje u Hrvatskoj.

*Učenici 7. razreda
Hrvatske škole Miroslava Krleže*

Umag

Bizonjski učenici na Školi plivanja

Bizonjska Dvojezična osnovna škola i ove je godine srdačno primila poziv prijateljske škole u Školu plivanja, koja se održavala od 14. do 19. svibnja u Umagu. Jure Mišković, ravnatelj božjakovinske Osnovne škole „Stjepan Radić“, svake se godine trudi da i bizonjski učenici mogu sudjelovati s njima u Školi u prirodi.

Ove je godine osam učenika 5. razreda moglo uživati u predivnom umaškom krajoliku i zanimljivim programima partnerske škole. Njih su dopratile ravnateljica škole Žuža Lesković i nastavnica Renata Novak-Tóth. Djeca se nisu mogla dosađivati: svaki su dan imala sate plivanja, a uz to rad u radnim bilježnicama na obali mora, šetanje i odmaranje kod mora, izlet vlakom u umaški Akvarij, razgledanje grada Umaga i svaku večer druženje s učenicima iz Hrvatske. Škola plivanja završila se natjecanjem plivanja učenika. Prije polaska u našu domovinu 5. razred imao je mogućnost na obilazak partnerske škole.

Đaci su se i ove godine vratili u Mađarsku s velikim zadovoljstvom, lijepim uspomena i s novim prijateljima. Zahvaljujemo te prekrasne dane Juri Miškoviću i učiteljima, učenicima božjakovinske Osnovne škole „Stjepan Radić“.

Renata Novak-Tóth

Kulturna smotra u Boršfi

Boršfanska Osnovna škola „István Fekete“ već godinama organizira Kulturnu smotru na koju poziva kulturne skupine hrvatskih pomurskih škola i tako posvećuje jedno poslijepodne hrvatskoj kulturi. Izvrstan i raznovrstan kulturni program obogatili su nastupi djece hrvatske skupine letinjskoga Dječjeg vrtića, učenika osnovnih škola iz Baze, Kerestura, Serdahela, Boršfe i partnerske škole iz Draškovca.

Selo Boršfa na potezu od Bečehela prema Jegerseku nije bilježeno kao hrvatsko selo, danas u njemu živi nekoliko hrvatskih obitelji koje su se iz hrvatskih pomurskih naselja preselile zbog ženidbe ili udaje. Prema zadnjem popisu pučanstva samo 0,7 % stanovništva izjasnio se Hrvatima, ipak u mjesnoj osnovnoj školi, koju pohađaju djeca iz više naselja, radi se po narodnosnome programu predmetne nastave hrvatskoga jezika, naime ravnateljica Gabriela Holczer smatra da je vrijedno učiti jezik susjednih država, pogotovo ako su blizu, a Hrvatska od Boršfe daleko je svega 30 kilometara. Škola je pred velikom obnovom, do jeseni će biti izgrađena

Učenici boršfanske osnovne škole iznenadili gledatelje pomurskim plesovima.

Sudionici i gledatelji Smotre

Djeca keresturske škole izvode pomurske plesove

športska dvorana te još neke učionice za informatiku, tehniku. Nedavno im je obnovljena kuhinja i izrađen školski vrt, u kojima će djeca učiti razne praktične sadržaje kućanstva, poljoprivrede. Danas već u svakom, od 1. do 8 razreda, podučava se hrvatski jezik tjedno pet sati, imaju i do-

voljno nastavnika s hrvatskom spremom. Ustanova se uključuje i u hrvatske narodnosne programe u regiji, i kandidira se na narodnosna državna natjecanja. U njegovanju hrvatske kulture, običaja mnogo im pomažu pomurske škole i međimurske partnerske škole iz Draškovca i Domašin-

ca. Zapravo, i Kulturna smotra bila je jedna od takvih programa, na kojem su pomurske škole predstavile hrvatske kulturne sadržaje. Letinjska su djeca predstavila stare pomurske dječje igre, keresturska su djeca stigla s tamburaškom glazbom, serdahelske djevojčice s hrvatskim modernim plesom, učenici iz Baze predstavili su dječje igre, oni iz Draškovca stigli su s izvedbom popularne glazbe i mažoret-skim plesom, a domaćini su iznenadili gledatelja hrvatskim pomurskim plesovima i recitacijom na kajkavskom narječju.

Najveselije je bilo nakon izvedenih programa zajedničko pjevanje pjesme „Nek živi ljubav“ i opušteno druženje uz pripremljene sendviče, slatkiše i voće uz ljubazno gostoprimstvo domaćina.

beta

IZABRANI POMURSKI IZVOĐAČI

Nakon održanih predsmotra „Međimurske popevke“ u Donjem Kraljevcu, Štrigovi i Keresturu, stručno je povjerenstvo 34. Smotre „Međimurske popevke“ odabralo 20 popijevaka za ovogodišnju središnju smotru, koja će se održati 2. lipnja u Nedelišću. Od pomurskih izvođača na središnju su smotru dospjeli ovi pjevački sastavi: Kaniški hrvatski zbor s popijevkom „Vu Kaniži fajni dečki“, Pjevački zbor „Biseri Pustare“ s pjesmom „Jutro rano dimo dojdem“ i Tamburaši „Sumartonski lepi dečki“ s pjesmom „Ljubav se ne trži“. Od dječjih izvođača za „Dječju smotru“, koja je održana 6. svibnja u Sv. Martinu na Muri izabrane su dvije pjevačice: Serdahelkinja Mira Prosenjak i Sumartonkinja Greta Lukač.

In memoriam

Zsolt Csiszár
(1965. – 2018.)

Gledam fotografiju od Kristine Horvat o njemu, ka je bila pripravna za ploču 8. razreda, ka je sad u črnom okviru.

Naglo i prebrzo se je otpravio na drugi svit ovoga lipoga majuša, dugoljetni učitelj matematike, fizike i informatike petroviske Dvojezične škole, Zsolt Csiszár. Nije bio Hrvat, ali skoro trideset ljet dugo se je obraćao med Hrvatima u Petrovom Selu, već od 5000 puti se je začelo sambotelsko ujutro s putovanjem u Petrovo Selo, za njega i za ženu, kad su skupa generacije podučavali pri nas, poznavali su dicitu, odrašćene. Razrednik je bio po sedam puti, zadnji razred mu je ostavio školske zidine pred dvimi ljetima. Istina, po svoji školski predmeti nije bio vik obljubljeni školnik, ali zbog njegove strogoće svi su ga poštovali, a njegovi školari i na višoj razini su se odlično odgovarali izazovom. 7. majuša, u pondiljak, se je po običaju ganuo iz doma na djelo, i na tom putu je naglo preminuo. Što je još strašnije, smrt ga je zgrabila jedan dan prlje pred 53. rođendanom. Svi su se u našem selu odripenili od tužne, u prvom hipcu, nevjerovatne visti. Smrtni ostatki pokojnoga položeni su 17. majuša, u četvrtak, u kripi Salezijanske crkve, a glasi od zvona petroviskoga Božjega doma sv. Petra i Pavla njemu su u to vrijeme zbogomdali. Edita Horvat-Pauković, ravnateljica petroviske Dvojezične škole, se je ovako lučila na sprohodu od pokojnoga: "Uživao si u svakom trenutku žitka, obožavao si svoj motor, a gustokrat si došao iz Sambotela na biciklinu na djelo. Rad si se gibao, spustio u šport. Gizdavo si govorio o dicitu, nukići. Doktorska diploma vaše kći Ane, vrhunac je bio obiteljskoga uspjeha. Imao si plane i za ovo ljeto, Gorica i grojze moraju biti u redu, a zatim će biti vrijeme i za morje i počivanje. Konačno si se prikdao i putovanju u jesen u Ameriku, na posjet drugoga dila familije. Jedan nevjerovatan trenutak prepisao je sve želje. Prez zbogomdavanja, prebrzo i neočekivano si prošao od nas, ali češ još dugo ostati med nami", rekla je u ime kolegarov, školske dice i roditeljev Edita Horvat-Pauković. Prošloga petka u petrovskoj kapeli maša zadušnica je služena za naglo preminuloga učitelja.

Neka počiva u miru Božjem, a obitelji izražavamo iskreno sužalovanje!

th

Kemljanci kod Hrvatov
Željezne županije

Pred Mažuranićevom spomen-pločom u Sambotelu je i vijenac položen

U organizaciji kemljanske Hrvatske samouprave, na čelu s predsjednicom Marijom Nović-Štipković, kemljanski izletnici su pred kratkim pohodili naš kraj. U okviru dvodnevna putovanja na kraju aprila posjećena su naselja Prisika, Plajgor, Hrvatski Židan i Kiseg, a drugi dan Sambotel i Gornji Četar. "Svako ljeto imamo ovakov vikend, sad su s nami tri naše kulturne grupe i svi oni ki su znali dojt. Mislili smo da naši ljudi svenek putuju na nastupe na ova mjesta, ali nigdar nimamo preveć vrijeme za pogledati znamenitosti i zanimljivosti pojedinoga naselja. Bili smo na jako lipi mjesti, a svi izletnici su jako zahvalni, jer svagdir su nas domaćini dočekali s velikim srcem, sprohajali su nas od jednoga do drugoga mjesta. Sve ovo vidjeno nećemo pozabiti nigdar!", rekla je peljačica putnikov. Od nje smo nadalje doznali da u Prisiki je pohodjen Muzej sakralne umjetnosti, kade je je vodio direktor Muzeja Štefan Dumović, s kim su prošli i u Hrvatski Židan, a na kraju i pomolili se pri hodočasnom mjestu Peruška Marija. Kiseg je neizostavljena štacija svakoga izleta, tako je i ovput pogledana crkva Srca Jezuševoga, Turam herojev i Jurišićeva tvrđava. U Plajgoru pri Meršičevoj hiži položen je vijenac, kot i drugi dan u Sambotelu pri spomen-ploči hrvatskoga bana i književnika Ivana Mažuranića ki se je jedno ljeto školovao u našem varošu. U Sambotelu su svi nazočni bili na svetoj maši u katedrali, ali su pohodili i spomen-mjesto u Savariji ubijenoga sisačkoga biskupa sv. Kvirina. Objed u četarskom restoranu Pezi, Muzej Željezne zavjese, veselo otpodnevno druženje u četarskoj Gori ostalo je još za nediljno otpodne. Kako je obećano, Kemljanci se vraćaju još jednoč u Željeznu županiju, u oktobru, na posjet Petrovom Selu, Nardi i Hrvatskim Šicam, ka naselja ovput jur nisu stala u dvodnevni gusti program.

Tiho

POZIVNICA

na I. LJETNU AKADEMIJU

za hrvatske učitelje i odgajatelje

Termin: 19-20. lipnja 2018.
Registracija: od 9 sati
Otvorenje: u 10 sati (zgrada A, soba 88)

Mjesto održavanja: Eötvös József Főiskola
6500 Baja, Szegedi út 2. (zgrada B, soba 115)

Opća tema: „Suvremene metode poučavanja“

Organizator: Institut za manjinske i strane jezike

Pokrovitelj: dr. med. Zoltán Maruzsa, zamjenik državnog tajnika za obrazovanje

Predavačice: Sanja Basta, učiteljica savjetnica, OŠ 22. lipanj, Hrvatska
Diana Mesić, učiteljica mentorica, OŠ Viktorovac, Hrvatska
Lana Jager, učiteljica razredne nastave, OŠ Sambotel

Sudjelovanje, hrana i smještaj su besplatni!

LINK ZA PRIJAVU: <https://goo.gl/oTaH3Q>

ROK ZA PRIJAVU: 28. 5. 2018.

Za sva pitanja stojimo na raspolaganju!

Zorica Jurčević, prof.
zoricaffx@gmail.com
+385958803046

EFOP-3.4.3-16-2016-00003
Stratégiai oktatási kompetenciák minőségének fejlesztése a felsőoktatásban, a megváltozott gazdasági és környezeti feltételekhez történő adaptációhoz és a képzési elemek hozzáférhetőségének javításáért

BUDIMPEŠTA

Nastavničko vijeće Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đučkoga doma od 7. do 9. lipnja 2018. boravi u Zagrebu. U hrvatsku prijestolnicu pozvala ih je prijateljska Osnovna škola Ante Kovačića, s kojom već umalo dvadeset i pet godina surađuju. Prvoga će dana sudjelovati na svečanosti „Dan škole“, razmijenit će obrazovna iskustva, a u sljedećim danima dvije škole borave na obrazovnom izletu u Lici.

KAČMAR

U suorganizaciji međunarodnoga društva prijatelja Experience Balkan i Udruge Balkan Calling te kačmarske Hrvatske samouprave, 2. i 3. lipnja u Kačmaru se organizira okupljanje pod nazivom „Bunjevačka šetnja“. Njezin je cilj upoznavanje običaja, povijesti, kulture i kulturne baštine bunjevačkih Hrvata, Kačmara i Tavankuta. Sudionici će posjetiti kačmarski „Bunjevački dan“, a prekogranična priredba uključuje i posjet vojvođanskom Tavankutu. U planu je i razgledanje Bunjevačke zavičajne kuće u Baji, nadalje povijesnih i kulturnih znamenitosti grada Subotice te odlazak na jezero Palić.

HRVATSKI ŽIDAN

Crikvena općina Hrvatskoga Židana, Društva lovcev i Društva lugarov srdačno Vas pozivaju 10. junija, u nedilju, s početkom od 10 uri, na 35. jubilarnu, trojezičnu (hrvatsko-ugarsko-nimšku) mašu na hodočasnom mjestu Peruške Marije. Mašu će celebrirati Štefan Dumović, židanski farnik, i dr. Anton Kolić, umirovljeni duhovnik u Austriji. Za crikvenim obredom slijedi blagoslovljanje vozil, agape i zbogomdavanje hodočasnika. U slučaju godina-stoga vrmena maša se služi u mjesnoj crikvi.

GARA

Seoska samouprava 9. lipnja organizira već tradicionalni Dan sela i natjecanje dvoprega koji će se održati na mjesnom hipodromu. Nakon svečanog otvorenja u 9.30, u prijepodnevnim satima bit će natjecanje dvoprega C kategorije za Bački kup, a od 13.30 za Garski kup. Od 17 sati je svečano proglašenje rezultata i dodjela pehara. Tijekom dana, od 10 do 18 sati priređuju se razni zabavni programi za djecu i odrasle. U suradnji s narodnosnim samoupravama i udrugama, u narodnosnoj gastroulici kuhat će se domaća jela, a između 12 i 13 sati je besplatno kušanje. Svoj gastrostol imat će i Hrvatska samouprava. Od 13.30 počinje kulturni program na otvorenom, u kojem će nastupiti domaća i gostujuća društva, između ostalog Garska omladinska plesna skupina, učenici škole te KUD „Nikola Šubić Zrinski“ iz Petrijevaca i istoimeni KUD iz Đurđenovca“. Od 19 sati nastupa sastav Inflagranti, a od 20 sati Dan završava pučkom veselicom uz Orkestar „Diamant“.

PETROVO SELO

Ove subote kod petrovskog kulturnoga doma će se održati Dičji dan sa zanimljivim programi. Koncert, vožnja na motoru sa člani Društva „Zapadni vjetar“, istancanje i licitiranje na majpana, djelaonice, razna naticanja i svirka TS Žgano čeka zainteresirane mlade i odraslene, od 13 uri sve do kasnoga večera.

ISPRAVAK – Na 6. stranici 20. broja Hrvatskoga glasnika u napisu „Majstori u Baji“ netočno su navedeni suorganizatori kao „Hrvatski kulturni centar i gradska Hrvatska samouprava“. Ispričavam se organizatorima gostovanja pečuskoga Hrvatskog kazališta u Baji koje je ostvareno „u suorganizaciji Kulturnog centra bačkih Hrvata i Gradske knjižnice Endrea Adyja“.

S. B.

HKO
POLJANCI-TOUR
biciklom kroz hrvatska sela regije Poljanci
mit dem Fahrrad durch die kroatischen Ortschaften der Region „Poljanci“
biklovel a „Poljanci“ régió falvain keresztül

02.06.18.
14:00 - 18:00

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO U GRADISČU
KROATISCHER KULTURVEREIN IM BURGENDLAND
VÁRVIDEKI HONVAT KULTURÉGYESÜLET

Uzlog: Dario Štanić/Carla Hranjčić

Učestnici: (18-65 godina) Čakmatini

Vukopredstol: Vukopredstol: Katica Paršić

Otava: Otava: Katica Paršić

Cugrišol: Cugrišol: Katica Paršić

Cindrol: Cindrol: Cheryl's Cafe

Rasporek: Rasporek: Katica Paršić

Pajngn: Pajngn: Cheryl's Cafe

Kilngpuh: Kilngpuh: Katica Paršić

Kuljngn: Kuljngn: Katica Paršić

cijena za sudionike | Teilnahmegebühr | részvételi díj: € 10 (dica € 5)
inkludirano: plan, proposal and partner (dica & pizza)
inkludiert: Plan, Nachlese bei Partnern (Essen & Trinken)
ami tartalmaz: térkép és engedélynyit a partnereknél (dica & ital)